

Videoklip v československém prostředí (velmi rámcový přehled)

před 1989

- filmové písničky (R.A.Dvorský, Karel Hašler, Oldřich Nový, V+W)
- samostatné písničky až v TV (1953) – Kotek: „Posléze televize přistoupila i k výrobě vlastních písničkových klipů. Na nich také sbírala první poznatky o možnosti kombinovat známé populární písně a jejich zpěváky s náznaky vizuálně dějových akcí (např. *Písnička o bytě*, 1958 nebo *Včera neděle byla*, 1959). Již brzy nato se stalo významným úspěchem zejména ucelené, dějově navazující pásmo písničkových klipů, které pod názvem *Ztracená revue* (1961, **Z. Podskalský**) překvapivě zvítězilo v televizní soutěži ve švýcarském Montreaux. Přitažlivé spojení hudby a zpěvu s obrazovou akcí přitom napomohlo k prosazení moderní populární hudby i na venkově, předtím se zaměřujícím na tradiční hudební žánry.“
- *Písnička o bytě* (**L.Rychman**) – interpret postaven na úroveň kulisám
 - Rychman dále *Tisíc pohledů za kulisy* – revue sestavená z vícera klipů jdoucích po sobě
- s jeho vizualizací dochází k přesunu zájmu od písně k interpretovi, v 60. letech nový typ pořadu, který je schopný ovlivňovat prodejnost
- s muzikály v polovině 60. let (*Starci na chmelu*, *Kdyby tisíc klarinetů*, *Dáma na kolejkách*) se zvedá zájem o zfilmované písničky
- **Ján Roháč** – *Zdvořilý Woody* (Karel Gott, píseň S+Š), důkaz jistého uvolňování (westernová, tedy západní estetika)
 - první pokus o manipulaci s časem (pouštění záběrů krav do rytmu pozpátku a dopředu)
- S+Š: *Marnivá sestřenice*, *Život je pes* (s Pavlem Sedláčkem) – progresivita interpretů se odrazila i na vizuální stránce
- **Vladimír Svitáček**
- dominanty období: vliv muzikálové dráhy režisérů | kombinace zpívajícího interpreta s jednoduchým příběhovým ztvárněním
- **Jaromír Vašta** – režisér recitálů, ve spolupráci s divadlem Rokoko vytvořil třicetidílný cyklus věnovaný novinkám z oblasti populární hudby *Vysílá Studio A* (1964 – 5)
- zásadní hudební seriál *Píseň pro Rudolfa III.* (1967), který spojil formát seriálu s pop-music
- v 60. letech nastal i posun v prostoru, který dostával rock – průkopnický byl minidokument Ivana Soeldnera *Horečka* (1964) s Olympicem a Volkem, Přenosilovou, Bobkem a Lauferem
- s uvolněním okolo Pražského jara další rockové pořady: např. *Kdopak by se beatu bál*
- v době normalizace byl rock ideologickou diverzí, takže případná skladba rockové kapely byla v TV prezentována tak, že ji na playback odzpíval jen její frontman.
- v době normalizace došlo k rozmachu neklipových hudebních pořadů, které ukazovaly interprety v živých vystoupeních v televizním studiu
- v polovině 80. let nástup filmových nadšenců, amatérů – jednalo se o záznamy koncertů, které byly pro nedostatek filmového materiálu doplněny o další hrané sekvence a doplňkové záběry

po 1989

- mezi rokem 1990 a 2000 u nás vzniklo na 1700 videoklipů
- anketa ČT *Český klip desetiletí*
- klesající rozpočty i honoráře, product placement (první pol. 90. let)
- porevoluční pořady: proti pomalu končícímu *Trianglu* se postavila *Hitparáda*, dále *Bago* (Suchý), *Point* (Ostrava), *Trip*, *ESO* (Nova, 1994), *S.O.S.* (Prima)
- první omezení a cenzura
- 1. září 2002: TV O, později Óčko
- dnes mj. přetrvávající *ESO*, dále *T-Music*, *Medúza* či *Pomeranč* + další hybridní pořady včetně ranných vysílání
- stírání hranice mezi profesionalitou a amatérismem

specifická brněnská scéna: PAVEL FAJT A PLUTO – „Tbilisi“ – minimalistická linie, alternativa

- další počiny rež. Jordiho Niuba: RÁNY TĚLA – Songs from the River | PRECEDENS – „La la la“ | WANASTOVI VJECY – „V princeznách“
- podobný duch: KVĚTY – „Pasáček ovcí“ – rež.: Petr Hegyi, M.E.Kyšperský | DUNAJ – „Prší“ – r.: Martin Čihák, detaily obličejů + animace
- dokument *Hudební ghetto Brno*, r.: Pavel Jirásek

- cílený „amatérský“ look, experimenty: HLAVSA A VOZÁRY – „Magické noci“ (ruchy, šumy), dále TY SYČÁCI – „Tý jo, kup to“ | PSÍ VOJÁCI – „Žiletky“ – r.: David Sís | MARE NIGRUM – „Ocarawka“ – r.: D. Hornych
- režisér Petr Ledvina aka Kráva: FDK – „Synchronized“ | THE SWITCH – „Akvárko“
- kritérium undergroundovosti klipu? – původ kapely?, (ne)financování labelem?

silná linie animované tvorby:

- celá linie vtipných animovaných klipů: POSLEDNÍ VÝSTŘEL – „Checkni“ (Jiří Bosák) | DIVOKÉ SRDCE – „Kauvej“ (Cyril Podolský) | GAIA MESSIAH – „More Warriors“ (Pavla Dudová) | NANA ZORIN – Murder Song (Radek Doskočil, Aleš Baumgartner – cena na Anifestu 2006)
- 3D: DAN BÁRTA – „Předpokládám“ (Jan Krejčíř) | další klipy: JAN ČECHTICKÝ – „Hmmm“ | MADFINGER – „Tajná“ | WOHNOUT – „Ganga“)

VLASTA REDL – „Dvakrát“, r.: Michaela Pavlátová, ruční animace

další tvůrci: Bedřich Glaser – spolu s Janem Švankmajerem HUGH CORNWELL – „Another Kind of Love“ | STROMBOLI – „Sandonoriko“ | FÉNIX – „V slámě“ | PRECEDENS a JAN SAHARA HEDL – „Šílený pondělí“ | THE PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE – „Kázání na hoře“ | ČECHOMOR – „Zločin“

Bára Dlouhá – IVAN HLAS – „Malagelo“ | LENKA VYCHODILOVÁ a Divadlo Sklep – „Samí známí“ | MŇAGA A ŽĎORP – „Ne, teď ne“ | PETR FIALA – „Měsíc“ | WANASTOVI VJECY – „Nahá“

Ondrej Rudavský (SK) – zahraniční praxe, LOS LOBOS – „Kiko“ | JANA KIRSCHNER – „Na čiernom koni“ | DEAD CAN DANCE – „Carnival“ | ŽENA Z LESOPARKU – „About the Thing“ | MOBY – „Go“ | IVA BITTOVÁ a RICHARD MÜLLER – „Sníh“

linie celovečerních tvůrců, kteří točí klipy:

- LUCIE – Medvídek (Filip Renč), LUCIE – Černí andělé – (V.Michálek, některé scény musely být pro Triangel nahrazeny dotáčkami), KABÁT – Máš to už za sebou, TŘI SESTRY – Lidojedi)

Petr Zelenka – NAHORU PO SCHODIŠTI DOLŮ BAND – „Beze vší poezie“

Jan Hřebejk – HUDBA PRAHA – „Divoký srdce“ | SNAKE EATERS – „Peace of Me“

David Ondříček – MIG 21 – „Snadné je žít“ | PRIESSITZ – „Sny“

F.A.Brabc – SEXY DANCERS – „Some People“ | JAROMÍR NOHAVICA – „Starý muž“

Miloš Kohout – PRAŽSKÝ VÝBĚR – „Ách jo, já jsem tak línej“

David Sís – LUCIE – „Svítání“ | JOLLY JOKER & PBU – „Raketou do tmy“ | BOB

DYLAN – „I Gonna Serve Somebody“

Jan Svěrák – RITUÁL – „Není to těžký“

samostatná kategorie písní z filmů: IVAN HLAS – „Na kolena“ (Šakalí léta) | MŇÁGA A ŽĎORP – „Vím, kam mám jít“ (Mňága Happy End) a d.

linie tvůrců – specialistů:

Tomáš Mašín – hodnocen jako největší profesionál, ale taky neoriginální tvůrce

- stylově pracuje s hloubkou ostrosti, detailech a výraznou barevností

- NAČEVA – „Měsíc“ | LUCIE – „Pohyby“ | WANASTOVI VJECY – „Kočárek“,

v zahraničí Tom Petty, Terrorvision, Aqua, Nicolette a d.

Dan Wlodarczyk – BUTY – „Malinkého ptáčka“

Jakub Kohák – TATA BOJS – „Virtuální duet“ – nespokojenost kapely s klipem, který se vymykal výtvarné koncepci desky

Dále WOHNOUT – „Rajda“ | ANNA K – „Cukr“ | TATA BOJS – „Attention Aux Hommes“ | KRYŠTOF – „Rubikon“

Zdeněk Suchý – 1992-2006 natočil 23 klipů

LAURA A JEJÍ TYGŘI – „To se mi snad zdá“ | SEXY DANCERS – „Slim Jim“ | BUTY – „Nad stádem koní“ | KAMIL STŘIHAVKA – „Woo-doo!“ | J.A.R. – „Jsem pohodlný“

ojedinělé klipy: IVAN KRAL – „Winter Takes All“ r.: Ester Krumbachová

WANASTOVI VJECY – „Vlkodlak“ r.: Jan Krofta

kapela VLTAVA: „Haló, tady raketa“ (Tyc) | „Slapy“, „Kapitán pejsek“ (Kukovičová)

BUTY – „Pusinka na prdel“ (Dominik Miškovský)

DAN BÁRTA – „Živý“ (Martin Krejčí) – klip korespondující s image hudebníka

ZKA4T – „Polytea“ (Tomáš Luňák, Martin Duda)

hip-hopová kapela NAŠE VĚC – „Virtual Soul Waste“ (David Možný) – výtvarný,

konceptuální klip, v němž byla využita již existující grafika (srov. MONKEY BUSINESS – „We Feel Better Than Jan Hus“ – Jan Kremláček)

LENKA DUSILOVÁ – „Vlčí oči“ (Pavel Sadílek) – zachycování pozornosti nezvyklými objekty

GIpsy KINGS a VĚRA BÍLÁ – „Amen“ (Eallin Animation)